

ÅRSBERETNING 2009

FOR

JUSTITSMINISTERIETS FORSKNINGSPOLITISKE UDVALG

OG

JUSTITSMINISTERIETS FORSKNINGSKONTOR

1. BAGGRUND

Justitsministeriets Forskningspolitiske Udvalg blev nedsat i foråret 1998 med henblik på at styrke forskningen på Justitsministeriets område, herunder bl.a. rådgive justitsministeren om forskningspolitiske spørgsmål, vurdere behovet for forskning, fremsætte forslag til forskningsprojekter og koordinere forskningen dels inden for hele Justitsministeriets område og dels med forskningen på andre ministeriers områder. Endvidere skal udvalget medvirke til, at oplysninger om forskning er let tilgængelige for myndigheder og forskere, og efter anmodning fra justitsministeren medvirke ved udarbejdelsen af generelle retningslinier for tildeling af offentlige midler til konkrete forskningsprojekter m.v.

I efteråret 1997 ansatte Justitsministeriet en forsknings- og dokumentationskonsulent til varetagelse af konkrete forsknings-, statistik- og dokumentationsopgaver samt sekretariatsfunktioner i forhold til Justitsministeriets Forskningspolitiske Udvalg. Med ansættelse af yderligere personale blev Forskningsenheden etableret i 2001. I 2008 blev Forskningsenheden opgraderet til et Forskningskontor.

Der er årligt afsat et beløb til finansiering af ekstern forskning.

Årsberetningen oplyser om den virksomhed, der har fundet sted på disse områder i 2009.

2. JUSTITSMINISTERIETS FORSKNINGSPOLITISKE UDVALG

2.1. Sammensætning

Justitsministeriets Forskningspolitiske Udvalg består af repræsentanter for Justitsministeriets departement, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Rigsadvokaten, Rigspolicefen, Foreningen af Politimestre i Danmark, Den Danske Dommerforening, Foreningen af Fængselsinspektører, vicefængselsinspektører og økonomichefer, Det Kriminalpræventive Råd, Retspsykiatrisk Klinik, Danmarks Statistik, Socialministeriet og Forskningsrådet for Samfund og Erhverv. Endvidere er seks udvalgsmedlemmer fra universiteterne personligt udpegede.

Justitsministeriets Forskningspolitiske Udvalg havde i 2009 følgende sammensætning:

Medlem

Politimester Karsten Petersen
Professor, dr. jur. Jørgen Dalberg-Larsen
Fængselsinspektør Bodil Philip

Indstillet af

Rigspolicefen
Forskningsrådet for Samfund og Erhverv
Foreningen af fængselsinspektører, vicefængselsinspektører og økonomichefer

Landsdommer Lis Sejr	Den danske Dommerforening
Adm. overlæge Peter Kramp	Retspsykiatrisk Klinik
Vicestatsadvokat Ingeborg Gade	Rigsadvokaten
Kontorchef Anita Lange	Danmarks Statistik
Sekretariatschef Anne Karina Nickelsen	Det Kriminalpræventive Råd
Afdelingschef Anne Kristine Axelsson	Justitsministeriets departement
Forskningsmedarbejder Kuno Lund Hansen	Direktoratet for Kriminalforsorgen

Personligt udpegede medlemmer:

Professor, dr. jur. Flemming Balvig	Københavns Universitet
Professor, lic.jur. Gorm Toftegaard Nielsen	Århus Universitet
Lektor, cand. jur. Ingrid Lund-Andersen	Århus Universitet
Professor, dr. phil. Jesper Ryberg	Roskilde Universitetscenter
Professor, cand. jur. Lars Bo Langsted	Aalborg universitet
Lektor, ph.d. Thomas Elholm	Syddansk Universitet

Professor, dr. jur. Flemming Balvig er formand for udvalget.

2.2. Mødeaktiviteter

Der er i 2009 afholdt ordinært møde d. 8. december.

2.3. Udvalgets virksomhed

2.3.1. Oversigt over forsknings- og statistikopgaver inden for Justitsministeriets område

Der er udarbejdet et katalog over igangværende forskning samt over behovet for ny forskning inden for de forskellige sagsområder, der henhører under Justitsministeriets departement, Justitsministeriets styrelser samt inden for Rigspolitechefens og Rigsadvokatens område.

Kataloget fokuserer primært på behovet for evaluering af aktuelle lovændringer m.v. og for forskning i relation til fremsatte lovforslag. Endvidere supplerer udvalgsmedlemmerne løbende med ønsker om især mere almene forskningsprojekter inden for Justitsministeriets område. Kataloget opdateres og drøftes kontinuerligt med henblik på at have et overblik over igangværende og mulige kommende forskningsopgaver på Justitsministeriets område.

2.3.2. Prisopgave

Med henblik på at styrke de studerendes interesse for forskning inden for Justitsministeriets område har Justitsministeriets Forskningspolitiske Udvalg indstiftet en pris for bedste studenterafhandling vedrørende et givet emne. Prisen er på 25.000 kr. Emnet for prisopgaven 2008, med prisuddeling ved det ordinære udvalgs møde i 2009, var "Kriminalitetsofres møde med retsvæsenet". Prisen blev givet for en juridisk studenterafhandling med titlen "Politi og sociale myndigheders koordinering af

efterforskning af seksuelle overgreb mod børn i familien” skrevet af stud. jur., nu cand. jur. Rune Vestergaard. Opgaven er tilgængelig på Justitsministeriets hjemmeside.

Prisopgaven for 2009 med frist for indlevering den 1. oktober 2010 vil gå til den bedste besvarelse af en opgave om ”Korruption”. Nærmere information om opgavens afgrænsning og om indlevering af besvarelse er annonceret i relevante tidsskrifter og på Justitsministeriets hjemmeside: www.jm.dk/forskning/prisopgaver/.

2.3.3. *Gennemførelse af offerundersøgelse*

I 1995/96 blev der på Rigspolitechefens foranledning gennemført en undersøgelse om omfang af vold i befolkningen. Undersøgelsen var den hidtil største af sin art, idet den er baseret på i alt 26.193 interview med personer i alderen 16 til 74 år.

Det blev i 2004 besluttet at gentage denne undersøgelse i 2005/06. Ved udgangen af 2006 viste de foreløbigt indsamlede data, at andelen, der har været udsat for vold, er så lille, at det vanskeliggør muligheden for dels med sikkerhed at kunne udtale sig om udviklingstendenser og dels at kunne pege på statistisk holdbare resultater vedrørende undergrupper. Det blev derfor i 2006 besluttet at fortsætte dataindsamlingen i 2007. På baggrund af det meget store fokus, der fortsat er på udsathed for vold og på ændringer i voldens karakter, blev det i 2007 besluttet at gøre offerundersøgelsen permanent og dermed have en løbende dataindsamling.

Danmarks Statistik står for dataindsamlingen, og spørgsmålene fra undersøgelsen i 1995/96 genbruges, men er denne gang suppleret med spørgsmål om udsathed for tyveri og hærværk. På grund af en vækst i arbejdsrelateret vold er der desuden fra og med 2006 suppleret med et spørgsmål, der nærmere kan belyse arbejdssituationen for dem, der udsættes for vold. Fra og med 2008 er der endvidere inkluderet spørgsmål om udsathed for røveri og for voldtægt, ligesom spørgsmål om kriminalitetens baggrund i racisme eller homofobi nu indgår. I 2009 blev spørgeskemaet suppleret med spørgsmål om blandt andet offerets civilstand, beskæftigelse, husstandens art samt spørgsmål angående livsstil og besiddelser.

Justitsministeriet, Det Kriminalpræventive Råd og Rigspolitechefen finansierer undersøgelsen, og data bearbejdes af Flemming Balvig og Britta Kyvsgaard.

Der blev i 2006 udarbejdet to rapporter om resultaterne fra undersøgelsen i 2005: *Danskernes udsathed for kriminalitet, 1986-2005* (som omhandler andelen, der har været udsat for såvel hærværk, vold som tyveri) og *Volden i Danmark 1995 og 2005* (der alene er baseret på de to voldsofferundersøgelser de pågældende år). En mindre rapport, der inkluderer data fra 2006, er offentliggjort i 2007: *Danskernes udsathed for kriminalitet 2005/2006*. Disse rapporter er afløst af større, samlende rapporter, henholdsvis *Udsathed for vold og andre former for kriminalitet – Offerundersøgelserne*

2005-2007, offentliggjort 2008, og *Udsathed for vold og andre former for kriminalitet – Offerundersøgelserne 2005-2008*, offentliggjort i 2009. I 2009 blev der på baggrund af undersøgelsesresultater endvidere udarbejdet rapporten *Man anmelder da vold? – en analyse af ændringer i anmeldelsestilbøjeligheden for vold*. De to sidstnævnte rapporter, der er udarbejdet af Flemming Balvig og Britta Kyvsgaard, er tilgængelige på Justitsministeriets hjemmeside.

3. SEKRETARIATET

3.1. Personale

Mag. art. et dr. jur. Britta Kyvsgaard er chef for Forskningskontoret og sekretær for Justitsministeriets Forskningspolitiske Udvalg. Kontorets medarbejdere bestod desuden i 2009 af cand.scient.soc., ph.d. Susanne Clausen, som var ansat som fuldmægtig indtil maj 2009, af kriminolog, ph.d. David W. M. Sorensen og af bachelor i kriminologi Lise Nordskov Nielsen, begge ansat som fuldmægtige. I juni 2009 blev cand.scient.soc. Anne-Julie Boesen Pedersen ansat som fuldmægtig, og i august 2009 blev Forskningskontoret udvidet med yderligere en medarbejder, cand.scient.soc. Christian Klement, der som fuldmægtig er ansat til at gennemføre en undersøgelse af risikofaktorer og rocker- og bandekriminalitet.

Studentemedhjælpere i 2009: Stud.scient.soc. Frederik Lyngsaa Lang, stud.scient.soc. Tanja Tambour Houllind Jørgensen, stud.scient.soc. Brian Lang Hansen og stud.scient.soc. Mia Sulsbrück.

3.2. Forsknings-, statistik- og udredningsopgaver

Der er i årets løb gennemført en række opgaver enten efter anmodning eller på eget initiativ. I det omfang, rapporter fra Forskningskontoret er offentliggjort, vil de være tilgængelige på Justitsministeriets hjemmeside under *Forskning: Rapporter fra Forskningskontoret*. Rapporterne omtales endvidere i Justitsministeriets ugentlige nyhedsbrev, som der kan abonneres på via Justitsministeriets hjemmeside.

3.2.1. Til brug for Rigsadvokaten er der svarende til tidligere år udarbejdet en statistik, baseret på afsluttede varetægtsfængslinger i isolation i 2008 – '*Statistik om isolationsfængsling i 2008*'. Statistikken omfatter bl.a. oplysninger om kriminalitetens art for de isolationsfængslede.

3.2.2. Til brug for Rigsadvokaten er der – også svarende til tidligere år – gennemført en undersøgelse af brugen af langvarige varetægtsfængslinger. Undersøgelsen omhandler de varetægtsfængslinger, der overstiger en varighed på tre måneder, og hvor der i 2007 er faldet dom i 1. instans. Se '*Langvarige varetægtsfængslinger 2007*'. Der er senere gennemført en tilsvarende undersøgelse vedrørende langvarige varetægtsfængslinger i 2008. Denne rapport er endnu ikke offentliggjort.

3.2.3. Til brug for Retsudvalget er der gennemført to undersøgelser vedrørende ungdomssanktioner. Den ene rapport angår ungdomssanktioner og ubetingede domme, der i 2008 er idømt unge lovovertrædere, som var under 18 år på gerningstidspunktet. Rapporten – *'Redegørelse om ungdomssanktioner og ubetinget fængselsstraffe til unge lovovertrædere, 1. januar 2008 til 31. december 2008'* – er under offentliggørelse.

3.2.4. Til Retsudvalget er der desuden udarbejdet en evaluering vedrørende effekten af ungdomssanktionen i forhold til ubetingede domme. Se *Ungdomssanktionen – en effektevaluering*.

3.2.5. Til brug for Rigsadvokatens opgørelse over behandlingen af straffesager vedrørende psykisk og mentalt afvigende kriminelle og med henblik på en senere evaluering af tidsbegrænsningen af foranstaltninger efter §§ 68-69 er der udarbejdet en statistik, baseret på de foranstaltninger, der er idømt i 2008, samt en analyse af forløbet af foranstaltningsdomme afsagt i 2003. Se *'Nye foranstaltningsdomme i 2008 samt forløbet af domme afsagt i 2003'* og *Rigsadvokaten Informerer, nr. 16, 2008*.

3.2.6. Sammen med Flemming Balvig, Københavns Universitet, er der udarbejdet to rapporter om resultaterne fra offerundersøgelsen i 2005-2008. Se *'Udsathed for vold og andre former for kriminalitet. Offerundersøgelserne 2005-2008'* og *'Man anmelder da vold? – en analyse af ændringer i anmeldelsestilbøjeligheden for vold'*.

3.2.7. Der er gennemført en analyse af kriminalitetsniveauet i kommuner og politikredse efter kommunal- og politireformen. Se *'Kriminalitetsniveauet i kommuner og politikredse 2009'*.

3.2.8. Efter anmodning fra Direktoratet for Kriminalforsorgen er der gennemført en analyse af forløb af domme til samfundstjeneste. Se *Forløbsundersøgelse af samfundstjeneste*.

3.2.9. Til brug for Strafferetsplejeudvalget er der gennemført en evaluering af forsøgsordningen med lydoptagelse af forklaringer i straffesager. Rapporten *Evaluering af forsøg med lydoptagelse i retten* indgår som bilag til betænkning nr. 1513 om optagelse og protokollering af forklaringer i straffesager.

3.2.10. Til brug for Retsudvalget er der gennemført en undersøgelse vedrørende deltagelse og bortfald i fodlænkeordningen. Se *'Afsoning i hjemmet. En forløbsanalyse vedrørende fodlænkeordningen'*.

3.2.11. Til brug for Kommissionen vedrørende ungdomskriminalitet er der sket en videre bearbejdelse af en tidligere udgave af en udredningsrapport. Se *'Udredning til brug for Kommissionen vedrørende ungdomskriminalitet. Bilag til betænkning nr. 1508'*.

3.2.12. Til brug for Retsudvalget er der gennemført en evaluering, der belyser anvendelsen af Lov om bortvisning og beføjelse til at meddele tilhold m.v. i 2007 og 2008. Evalueringen er en opfølgning på en evaluering fra 2006. Se *'Evaluering af lov om bortvisning og beføjelse til at meddele tilhold m.v.'*

3.2.13. I årets løb er der desuden udarbejdet notater om bl.a. udviklingen i anmeldelser og sanktioner for vold, danskernes bekymring for vold og kriminalitet og udviklingen i børns kriminalitet.

3.2.14. Ved årets udgang var en evaluering af effekten af tidsbegrænsning af visse foranstaltninger under udarbejdelse. Undersøgelsen forventes afsluttet foråret 2010.

3.2.15. Ved årets udgang var en undersøgelse af bandemedlemmers sociale karakteristika samt en netværksanalyse under gennemførelse. Undersøgelsen, der er finansieret af Rigspolitiet, forventes afsluttet ultimo 2010.

3.3 Eksternt udvalgsarbejde m.v.

Britta Kyvsgaard har i 2009 været:

Rådsmedlem i Nordisk Samarbejdsråd for Kriminologi

Medlem af Advisory Board for Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention

Medlem af Det Kriminalpræventive Råds tænketank

Medlem af bestyrelsen i Dansk Kriminalistforening

Medlem af repræsentantskabet for Dansk Forsorgsselskab

Medlem af bestyrelsen i International Society of Criminology

Medlem af det videnskabelige råd ved Statens institutionsstyrelse, Sverige

Medlem af Danmarks Statistiks arbejdsgruppe vedrørende kriminalstatistik.

Medlem af Servicestyrelsen referencegruppe vedrørende kriminelle og kriminalitetstruede børn og unge

Medlem af EU-expert group on the policy needs for data on crime and criminal justice

Medlem af aftagerpanel under Sociologisk Institut, Københavns Universitet.

Medlem af følgegruppen for en evaluering af det såkaldte PSP-samarbejde

David Sorensen har i 2009 været:

Medlem af EU-expert group on the policy needs for data on crime and criminal justice

4. FORSKNINGSBEVILLINGER

4.1. Prioritering af forskningsbevillinger

Justitsministeriets Forskningspolitiske Udvalg har besluttet, at følgende retningslinier bør gælde for bevillinger fra Justitsministeriets Forskningspulje:

- 1) Den højeste prioritet gives til *forskning og evaluering i forbindelse med lovforberedende arbejde, lovændringer og forsøgsvirksomhed inden for Justitsministeriets område*. Ønsket om at styrke forskningen inden for Justitsministeriets område udspringer i høj grad af behovet for at få en forskningsbaseret viden på netop disse områder, herunder ikke mindst viden om betydningen af lovændringer. Det er derfor naturligt, at det er denne form for forskning, der især søges fremmet gennem bevillinger fra Justitsministeriets Forskningspulje.
- 2) Anden prioritet gives *forskning i mere almene, aktuelle problemstillinger, som knytter sig til den politiske debat, eller som er af grundlæggende betydning for det felt, Justitsministeriet dækker*. Udvalget og ministeriet må primært søge at stimulere universitetsforskere og andre til at påtage sig disse opgaver og sekundært sikre, at forskningen gennemføres som rekvireret forskning.

Med henblik på at stimulere de studerendes interesse for forskning og for Justitsministeriets fagområde er det endvidere besluttet, at *studenteprojekter kan støttes med mindre beløb*. Det forudsætter, at projekterne vedrører emner, som er af interesse for Justitsministeriet, at projekterne i øvrigt er af en karakter, som en mindre forskningstrænet kan forventes at få udbytte af, og at vedkommende superviseres af en etableret forsker.

Der bevilges *ikke* midler til bogudgivelser eller til rejser og studieophold.

4.2. Retningslinier for udbetaling af midler fra Justitsministeriets Forskningspulje

Der er udarbejdet en standardskrivelse med retningslinier for, hvorledes midler udbetales og administreres, med vilkår for oppebørsel af løn, for indlevering af regnskab og rapport m.v. Retningslinierne følger i meget høj grad dem, det tidligere Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd har udformet.

4.3. Bevillinger fra Justitsministeriets Forskningspulje i 2009

I 2009 er der givet midler til følgende projekter:

Der er bevilget 150.000 kr. til ph.d. Mette Laubjerg til et projekt vedrørende adopteredes sygdom og sundhed.

Der er bevilget 53.000 kr. til Karin Sten Madsen til en interviewundersøgelse af brugen af konfliktmægling ved voldsramte kvinder.

Der er bevilget 200.000 kr. til Institut for Menneskerettigheder til en undersøgelse af hadforbrydelser.

Der er bevilget 364.000 kr. til Michael Taarnby til et projekt om militant islamisme og radikaliseringsprocesser.

Der er bevilget 150.000 kr. til ph.d. Andreas Laursen til et projekt om danske forpligtelser ved internationale forbrydelser.

Der er bevilget 258.600 kr. til Jakob Schiøler til en evaluering af straffuldbyrdelsesloven.

Der er bevilget 1.400 kr. til Jesper Kobberrød til et speciale om retsbevidsthed.

Der er bevilget 18.653 kr. til Lin Adrian til ekstra udgifter i forbindelse med et ph.d.-projekt om konfliktmægling.

Der er bevilget 468.105 kr. til Linda Kjær Minke til et projekt om Pension Skejby.

Der er bevilget 675.600 kr. til Annalise Kongstad og Peter Kruize til en undersøgelse af hjemmerøverier og utryghed.

4.4. Resumé af afsluttede forskningsprojekter

4.4.1. Der blev i 2004 bevilget midler til en empirisk undersøgelse af retshjælpstilbud. Rapporten, der i sin helhed er tilgængelig på Justitsministeriets hjemmeside, er udarbejdet af lektor Bettina Lemann Kristiansen, Århus Universitet.

Resumé:

Denne delrapport omhandler afrapportering af en empirisk undersøgelse foretaget i en række udvalgte retshjælpstilbud. Undersøgelsen er gennemført som en spørgeskemaundersøgelse i en række udvalgte retshjælpsinstitutioner og advokatvagter. Rådgiverne har udfyldt et spørgeskema ved hver ny henvendelse i undersøgelsesperioden. Spørgeskemaet er vedlagt rapporten som et bilag.

Undersøgelsens formål er, at give et billede af de eksisterende retshjælpstilbud, herunder hvem der benytter de forskellige retshjælpstilbud, hvilket forhåndskendskab de rådssøgende har til disse retshjælpstilbud, samt hvorfra dette kendskab stammer. Det undersøges, hvorvidt der er forskelle i hvil-

ke rådssøgende, der benytter de forskellige retshjælpstilbud. Endvidere belyses, hvad det er for sagstyper, der rettes henvendelse om, samt hvilken form for retshjælp der ydes.

I det følgende gengives nogle af hovedresultaterne fra undersøgelsen.

Undersøgelsen viser, at der er lidt flere kvinder (53,9 %) end mænd (46,1 %) der bruger retshjælpstilbuddene. Der er en klar tendens til, at de unge aldersgrupper og de ældre aldersgrupper er underrepræsenterede i populationen af rådssøgende. Aldersgruppen 40-49årige er derimod markant overrepræsenteret.

Sammenfattende ses, at gruppen af mellem uddannede udgør langt den største andel af de rådssøgende. De mellem uddannede er overrepræsenterede i forhold til befolkningsgrundlaget. Lønmodtagere udgør klart den største gruppe af rådssøgende, idet godt 48 % af alle retshjælpsbrugerne er lønmodtagere. Selvom lønmodtagere udgør klart den største gruppe af rådssøgende, er der dog tale om en underrepræsentation i forhold til befolkningsgrundlagene i de respektive kommuner. Før-tidspensionister, efterlønsmodtagere, dagpengemodtagere og kontanthjælpsmodtagere er derimod lidt overrepræsenterede.

Gennemsnitsindkomsten blandt de rådssøgende i retshjælpsinstitutionerne er generelt lavere end gennemsnitsindkomsten i den pågældende kommune. Det er cirka 2/3 af de rådssøgende i Århus Retshjælp og Gellerupparkens Retshjælp, der har indkomster, der ligger under kommunegennemsnittet. For Københavns Retshjælp er det 3/4 af de rådssøgende, der ligger under kommunegennemsnittet.

De fleste rådssøgende har deres kendskab til retshjælpsinstitutionerne, fordi de enten selv tidligere har benyttet disse, eller fordi familie, venner og bekendte har anvendt retshjælpen. For advokatvagternes vedkommende er det helt overvejende andres brug af dette retshjælpstilbud og annoncer, der er primærkilde til kendskab til advokatvagten. For kvindernes vedkommende spiller avisomtale også en betydelig rolle. Avisomtale har større betydning i forhold til lavt uddannede, mens internettet er kilde til kendskab for fortrinsvis for højt uddannede. Det er især uddannelsessøgende og selvstændigt erhvervsdrivende, der har deres kendskab fra internettet. For folkepensionister, dagpengemodtagere og kontanthjælpsmodtagere spiller annoncer for institutionen også en rolle.

Med hensyn til, hvilke problemer – eller hvilket retshjælpsbehov – der danner grundlag for henvendelsen ses, at der er store forskelle mellem de to typer af retshjælpstilbud, idet henvendelser om lejeretlige spørgsmål udgør en langt højere andel af henvendelserne i retshjælpsinstitutionerne end i advokatvagterne. Der er relativt mange henvendelser om arv og skifte i advokatvagterne.

Undersøgelsen viser, at der procentmæssigt er flere kvinder, som henvender sig, når det drejer sig om familieret og lejeforhold, mens der er cirka lige mange mænd og kvinder, som henvender sig angående arv og skifte ved dødsfald og arbejdsmarkeds- og sociallovgivning. Der ses et skift i den procentmæssige andel mellem mænd og kvinder, når det drejer sig om kontraktforhold og andre forhold – her er der procentmæssigt flere mænd som henvender sig. De forskellige aldersgrupper henvender sig med meget forskellige sagstyper. For de helt unge drejer henvendelserne til retshjælpsinstitutionerne sig om lejeret og kontraktsret og i advokatvagterne om arbejds- og sociallovgivningen, mens fx familieretlige spørgsmål fylder temmelig meget hos de 30-60-årige. Det er især de ældre aldersgrupper, der har spørgsmål angående arv og skifte. Sammenfattende bemærkes, at der overordnet set er der stor forskel mellem de forskellige beskæftigelses-gruppers henvendelser for så vidt angår sagstyper. For arbejdsmarkeds- og sociallovgivning og kontraktforhold er der procentmæssigt flest lavt uddannede, som har henvendt sig. For familieret og arv og skift ved dødsfald er det procentmæssigt flest med en mellemlang uddannelse, der har henvendt sig. Ved lejeforhold er der procentmæssige flest højt uddannede, som har henvendt sig.

I Århus Retshjælp indledes sagsbehandling i omtrent en femtedel af sagerne, mens det for Københavns Retshjælp og Gellerupparkens Retshjælp er cirka en tredjedel af henvendelserne, der medfører egentlig sagsbehandling. I alle de tre retshjælps-institutioner er det især de lavt uddannede, der får indledt sagsbehandling. Det er forskellige beskæftigelsesgrupper, der oftest indledes sagsbehandling for, i de forskellige retshjælpsinstitutioner.

Det er en ganske betragtelig andel af henvendelserne, der afsluttes efter en enkelt mundtlig rådgivning. For begge typer retshjælpstilbud afsluttes sagen med rådgivning procentuelt mere for gruppen af højtuddannede. Der er en tendens til at jo højere uddannelse rådssøgende har, jo oftere vejledes denne. Der er markant forskelle mellem de tre retshjælpsinstitutioner, idet andelen der vejledes er betydeligt større i Århus Retshjælp.

Undersøgelsen viser, at der på en række punkter er forskelle mellem de to typer af retshjælpstilbud, henholdsvis retshjælpsinstitutionerne og advokatvagterne. Det fremgår også af undersøgelsen, at der er store forskelle mellem de forskellige grupper af rådssøgende – faktisk på alle punkter af undersøgelsen.

Rapportens resultater indgår i et større forskningsprojekt om Retshjælp i Danmark.

4.4.2. I 2008 blev der bevilget midler fra Justitsministeriets Forskningspulje til undersøgelse af identitetstyveri. Rapporten 'Identitetstyveri' er udarbejdet af sociolog, ph.d. Peter Kruize fra Københavns Universitet.

Resumé:

Formålet med projektet er at skabe et overblik over fænomenet identitetstyveri. Det gælder begrebet i sig selv, men også omfang, udvikling, forebyggelse og bekæmpelse af identitetstyveri. Identitetstyveri sker, når personer tilegner sig andres personoplysninger og udgiver sig for at være disse personer. Ved hjælp af litteraturstudier og internetsøgning er der dannet et overblik over aktører og former for identitetstyveri i Danmark. Derudover er der udført en offerundersøgelse blandt 1.853 respondenter.

Identitetstyveri strækker sig over to faser: Tilegnelse af oplysninger og misbrug af disse. Der kan skelnes mellem online- og offline-tilegnelse af personoplysninger. Når tilegnelsen sker online, kaldes det phishing. Der er ofte en forbindelse mellem phishing og hacking. Også mobiltelefoner er blevet inddraget i phishing. Når tilegnelsen af en andens identitetsoplysninger sker offline, peger de fleste kilder på tre metoder: 'Gammeldags' tyveri (taske/pungtyveri eller indbrud), fra affald (dumpster diving) og via post. Skimming (kopiering af betalingskort) ser ud til at være forsvundet i Danmark efter introduktion af chip på betalingskort. Der kan skelnes mellem tre former for misbrug af personoplysninger: Økonomisk, kriminel og social misbrug.

Offerundersøgelsen viser, at godt en procent har været udsat for en form for identitetstyveri inden for de seneste 12 måneder. Generaliseres dette resultat til Danmarks befolkning, skal et beregningsmæssigt sikkerhedsinterval inkluderes, hvilket giver resultatet, at mellem 27.000 og 69.000 danskere har været udsat for identitetstyveri inden for det seneste år. Misbrug af betalingskort udgør klart hovedparten af identitetstyveri i Danmark (ca. 70 procent), og den økonomiske form for misbrug er den mest dominerende i Danmark. Tre kilder – offerundersøgelser, PBS-statistik og politiets anmeldelsesstatistik – peger i retning af en stigende tendens i misbrug af betalingskort. Denne stigning skyldes først og fremmest online tilegnelse og misbrug af kortoplysninger. I knap halvdelen af tilfældene angiver respondenterne i offerundersøgelsen, at de har mistet deres oplysninger online.

Information er et vigtigt middel til forebyggelse af identitetstyveri. Dette gælder både almene oplysninger om, hvordan man færdes sikkert på internettet og information om konkrete trusler. Derudover eksisterer der tekniske tiltag til at forebygge identitetstyveri, herunder anti-virus software, firewall m.v. på de enkelte computere, sikring af websider vha. kryptering samt brugen af chip på betalingskort med henblik på at undgå kopiering af kortet (skimming). Biometri ser ud til at være vejen frem inden for identitetssikring.

4.4.3. Af Justitsministeriets Forskningspulje blev der i 2007 bevilget midler til en undersøgelse af statsretlig rådgivning af Folketinget. Rapporten, 'Rådgivningen af Folketinget om statsretlige spørgsmål. En undersøgelse af praksis 1998-2006' er udarbejdet af c. j., ph.d. Thomas Elbæk-Jørgensen.

Resumé:

Dette er en pilotundersøgelse af den statsretlige rådgivning af Folketinget i Folketingssamlingerne 1997-98 (2. samling) – 2005-06. Hensigten med undersøgelsen har været at dokumentere og beskrive hovedlinjer i rådgivningspraksis, bl.a. med henblik på en indledende diskussion af spørgsmålet: om Folketinget får en nødvendig og tilstrækkelig rådgivning.

For en nærmere beskrivelse og afgrænsning af "rådgivning", se kap. 3. Undersøgelsens materiale er registreret i et katalog udarbejdet som bilag til undersøgelsen. Materialet består af ca. 530 enkelt dokumenter (ministersvar, notater, redegørelser etc.), som er tilgået Folketinget eller dets udvalg eller medlemmer m.v. indenfor den afgrænsede periode. Ca. 110 af de i alt godt 590 katalogregistreringer angår (dele af) betænkninger m.v., eller bemærkninger til lovforslag fremsat af regeringen; ca. 210 registreringer angår rådgivning, der er fremkommet under Folketingets behandling af et lovforslag; ca. 270 registreringer angår rådgivning fremkommet uden formel sammenhæng med behandlingen af lovforslag. Hovedparten af den rådgivning, der ikke fremkommer i udvalgsbetænkninger m.v., er fremkommet ved Folketingets initiativ. Opgørelserne er behæftet med usikkerhed.

Undersøgelsen tager udgangspunkt i visse antagelser om samspillet mellem rådgiver og Folketinget. Det diskuteres bl.a., hvad der ligger i almindeligt fremførte krav til rådgivers sagkyndighed og uvildighed. (kap. 4)

Herefter (kap. 5) undersøges den rådgivning, der ydes af 5 forskellige (grupper af) rådgivere: ministerierne i almindelighed, Justitsministeriet, Folketingets Lovsekretariat, Kammeradvokaten, samt individuelle rådgivere (forskere m.v.). I den sammenhæng undersøges:

- 1) Spørgsmål af organisatorisk karakter, herunder de enkelte rådgiveres institutionelle uafhængighed af de politiske kræfter;*
- 2) Folketingets acces til rådgivningen;*
- 3) Rådgivers fortolkningsstil;*
- 4) Den ydede rådgivnings fordeling på emner m.v.*

Gennemgangen af disse spørgsmål udgør en væsentlig del af hovedundersøgelsen. Her kan kun gengives enkelte resultater.

Ca. 80 % af det katalogiserede materiale er notater m.v. afgivet af ministre; og mere end halvdelen heraf er afgivet af justitsministeren/Justitsministeriet eller bygger på bidrag fra dette ministerium; det gælder særligt de mere omfattende notater.

Emnemæssigt er rådgivningen naturligvis ikke jævnt fordelt. Således vedrører i alt ca. 1/3 af de omfattede notater m.v. grl. §§ 1, 3, 20, eller 73, eller spørgsmål vedrørende Folketingets arbejdsformer m.v. Omvendt ses mere end 1/3 af grundlovens bestemmelser slet ikke at have givet anledning til rådgivning i den undersøgte periode.

Det er kun et mindre antal sager, der synes at give anledning til opfølgende spørgsmål, eller til indkaldelse af rådgivning fra anden side. I ca. 85 % af de opgjorte rådgivningssager ses der ikke umiddelbart nogen opfølgning i form af supplerende spørgsmål eller lign. Denne opgørelse er et skøn, som er behæftet med stor usikkerhed. Den beskedne opfølgning kan have flere årsager. Undersøgelsen giver imidlertid kun delvis grundlag for udtalelser om årsagssammenhængen. Et indtryk er dog, at et ret bredt flertal i Folketinget gennemgående har tillid til rådgiverne, herunder ikke mindst Justitsministeriet som hovedrådgiver. Et andet indtryk er, at en del af den undersøgte rådgivning vedrører spørgsmål, som det ud fra en umiddelbar juridisk betragtning er forholdsvis enkelt at tage stilling til.

4.4.4. I 2003 og 2004 blev der bevilget midler fra Justitsministeriets Forskningspulje til en undersøgelse af karakteristika ved politianmeldte voldtægter i perioden 2000 til 2002. Undersøgelsen er delt op i flere rapporter, hvoraf tre er færdiggjort i 2009. Rapporterne, 'Voldtægt der anmeldes' – 'Del I: Undersøgelsens fokus, metode og grundmateriale', 'Del II: Falsk anmeldelse af voldtægt' og 'Del III: Udviklingen – især med henblik på fuldbyrdede overfaldsvoldtægter', er udarbejdet af Flemming Balvig, Bjarne Laursen, Karin Sten Madsen, Maj-Britt Elise Martinussen, Katrine Sidenius.

Resumé af 'Voldtægt der anmeldes. Del I: Undersøgelsens fokus, metode og grundmateriale':

Der er gennemført en undersøgelse, hvis formål har været ud fra samfunds- og sundhedsvidenskabelige synsvinkler at beskrive og belyse de voldtægter, som kvinder anmeldte til politiet i Danmark i årene 2000-02.

Ifølge den almindelige årlige kriminalstatistik vedrørende anmeldte straffelovsovertrædelser, der udgives af Danmarks Statistik, skulle det for den pågældende periode dreje sig om et årligt antal på tæt ved 500 voldtægtsanmeldelser i gennemsnit. Undersøgelsen viser imidlertid, at det reelle antal er – i størrelsesordenen – 15 pct. mindre, altså godt 400. Forskellen beror på egentlige fejl samt indgivelse af falske anmeldelser.

Totalt er der indsamlet op mod 900 forskellige oplysninger om de enkelte voldtægtsanmeldelser, herunder om de involverede kvinder og mænd. De fleste oplysninger baserer sig på en manuel gennemgang af politiets journaler og sagsmapper, men disse er suppleret med oplysninger fra Det Centrale Kriminalregister, Danmarks Statistiks demografiske database, Landspatientregisteret og Det Psykiatriske Centralregister.

Det har været et vigtigt udgangspunkt for igangsættelse af undersøgelsen at foretage en sammenligning med en tilsvarende undersøgelse vedrørende 1990-92. I tiårs perioden mellem de to undersøgelser er politiets journaliseringssystem og fejlretningssystem formentlig blevet mere effektivt, og vedrørende 2000-02 er det lykkedes at få en mere komplet adgang til de eksisterende journaler mv. Det betyder, at undersøgelsen vedrørende 2000-02 giver et noget mere dækkende billede af kvinder, der anmelder voldtægt, for sin tid, sammenlignet med undersøgelsen vedrørende 1990-92, men det betyder også, at eventuelle direkte sammenligninger giver et noget overdrevet billede af eventuelle stigninger og tilsvarende et noget underdrevet billede af eventuelle fald.

Resumé af 'Voldtægt der anmeldes. Del II: Falsk anmeldelse af voldtægt':

Der er gennemført en analyse af de voldtægter mod kvinder, der blev anmeldt til politiet i perioden 2000-02, og som der har kunnet fremskaffes de nødvendige oplysninger om, i alt 1.364 sager. I nærværende delanalyse fokuseres på problemstillingen vedrørende eventuelt falske anmeldelser. I denne analyse er valgt en definition af falsk anmeldelse, der baserer sig ikke alene på dom for falsk anmeldelse, men også på sigtelser og indrømmelser heraf.

Analysen viser, at falsk anmeldelse efter disse kriterier udgør 100 af de 1.364 sager, dvs. 7,3 pct. I en tredjedel af sagerne dømmes anmelderen for falsk anmeldelse af voldtægt, en tredjedel slutes med hjemmel i retsplejeloven, og i den sidste tredjedel af sagerne sigter politiet ikke kvinden af psykiske/socialt årsager, eller fordi hun er under den kriminelle lavalder.

En sammenligning med en tilsvarende undersøgelse af voldtægtsanmeldelser vedrørende perioden 1990-92 viser, at der ikke er sket nogen ændring i forekomsten af falske anmeldelser fra 1990-92 til 2000-02.

Det kan ikke afvises, at der findes et antal skjulte falske voldtægtsanmeldelser. I lyset af analysens resultater er der dog ikke nogen grund til at tro, at dette tal skulle være stort. Omvendt viser analysen, at kvinder – i enkelte tilfælde – uretmæssigt sigtes for falsk anmeldelse af voldtægt.

Falske og sande anmeldelser viser sig i høj grad at ligne hinanden. Der er dog en forholdsmæssig overvægt af fuldbyrdede overfaldsvoldtægter blandt de falske anmeldelser, herunder også en højere andel af gruppevoldtægter, og stort set ingen partnere eller tidligere partnere anmeldes i de falske sager. Derudover angives trusselsniveauet i de falske sager højere.

Blandt de kvinder der anmelder falsk, viser der sig at være en overrepræsentation af kvinder, der er belastede på mange områder i livet. Særligt kvindens behov for omsorg og opmærksomhed er årsag til den falske anmeldelse. Derudover findes motiverne at være begrundede i hævn/vrede eller et

ønske om at dække over en løgn, pinlig opførsel og/eller et regelbrud over for forældre. Kun i få sager er der tale om, at kvinden anmelder falsk for at dække over utroskab. I mange sager ønsker kvinden ikke selv at anmelde voldtægt, men presses til det af familie, venner eller bekendte – eller andre anmelder "for hende".

Som konsekvens af de falske anmeldelser blev 10-15 mænd om året sigtet for voldtægt i den 3-årige undersøgelsesperiode.

Resumé af 'Voldtægt der anmeldes. Del III: Udviklingen – især med henblik på fuldbyrdede overfaldsvoldtægter':

Det er forbundet med meget stor usikkerhed at vurdere, hvordan den reelle udvikling har været i forekomsten af voldtægt i Danmark. Den gennemførte analyse har ført til den opfattelse, at holdningen til voldtægt er blevet væsentligt skærpet gennem de seneste årtier. Såvel mænd som kvinder ser med betydelig større alvor og afsky på mænds tvangsmæssige eller voldelige forsøg på eller faktiske gennemførelse af samleje med kvinder, og afgrænsningen af hvad og hvornår, der er tale om voldtægt, er blevet bredere. Hvor det tidligere spillede en væsentlig rolle for mange i deres bedømmelse af, om et samleje eller forsøg herpå var voldtægt eller ej, hvordan kvinden havde optrådt op til overgrebet, så er det nu for flere i højere grad kvindens modstand – også af verbal karakter – der er afgørende. Et nej er et nej, uanset hvornår og hvordan – og det er voldtægt, hvis manden til trods herfor forsøger eller fuldbyrder samleje. Sandsynligvis har disse ændringer i holdninger og moral medført, at der er blevet færre mænd, der begår, og færre kvinder, der udsættes for voldtægt. I hvert fald har det betydet, at anmeldelsestilbøjeligheden er steget, hvilket kan forklare, at der i perioder er stigninger i de politianmeldte voldtægter, desuagtet der sandsynligvis er et fald i de faktisk forekommende. Mørketallet er blevet mindre, formentlig især for kontaktvoldtægter og – endnu mere markant – for partnervoldtægter, dvs. for de typer af voldtægt, hvor mørketallet som udgangspunkt har været særlig stort.

I perioden forud for 1990 har faldet i den faktiske forekomst af voldtægter sandsynligvis været kraftigere end i det seneste par årtier, hvor der måske oven i købet, i hvert fald i dele af perioden, nærmest har været tale om stagnation.

Mest upåvirket af mørketalsændringer må antages at være fuldbyrdede overfaldsvoldtægter, og det er derfor også her, man med størst sikkerhed kan vurdere, om der er sket reelle ændringer i voldtægternes karakter. En sammenligning mellem de politianmeldte fuldbyrdede overfaldsvoldtægter i 1990-92 og 2000-02 viser blandt andet:

- ❖ *Der anmeldes omkring 60 fuldbyrdede overfaldsvoldtægter om året til politiet.*

- ❖ *Der er sket et lille fald i anmeldelserne fra 1990-92 til 2000-02.*
- ❖ *Hver sjette af de anmeldte fuldbyrdede overfaldsvoldtægter i perioden 2000-02 (16 pct.) viser sig at være falske i den forstand, at kvinden sigtes for falsk anmeldelse og/eller indrømmer falsk anmeldelse.*
- ❖ *Andelen af falske anmeldelser vedrørende fuldbyrdede overfaldsvoldtægter (i hvert fald med sigtelse) synes ikke at have ændret sig fra 1990-92 til 2000-02.*
- ❖ *De falske anmeldelser af fuldbyrdede overfaldsvoldtægter i 2000-02 er fortrinsvis indgivet af unge piger/kvinder, og den voldtægt, de umiddelbart hævder sig udsat for, er relativt ofte en gruppevoldtægt.*
- ❖ *De ca. 50 årlige ikke-falske anmeldelser af fuldbyrdet overfaldsvoldtægt svarer nogenlunde til det årlige antal fuldbyrdede drab, som anmeldes til politiet eller som politiet får kundskab om på anden vis.*
- ❖ *Såvel de udsatte kvinder som de udpegede mænd er relativt unge – og både kvinderne og mændene er blevet (endnu) yngre fra 1990-92 til 2000-02. Relativt flest udsatte kvinder er der i 15-18-års alderen og relativt flest udpegede mænd i 19-26-års alderen (2000-02).*
- ❖ *Mennesker, der ikke er danske statsborgere, er noget overrepræsenterede blandt de kvinder, der har anmeldt, og ganske betydeligt blandt de mænd der er blevet sigtet. Specielt for de sigtede mænd er overrepræsentationen blevet endnu stærkere i 2000-02, end den var i 1990-92.*
- ❖ *I absolutte tal drejer det sig ikke om så mange, men i forhold til deres andel i det danske samfund, er grønlandske kvinder voldsomt overrepræsenterede blandt de kvinder, der har anmeldt fuldbyrdet overfaldsvoldtægt.*
- ❖ *Det samme gør sig gældende for kvinder, der lever eller arbejder som prostituerede.*
- ❖ *Blandt de sigtede mænd er der en kraftig overrepræsentation af især etniske asiater/afrikanere, og denne overrepræsentation er øget betydeligt fra 1990-92 til 2000-02.*

- ❖ *I 9 ud af 10 sager er manden fremkommet med deciderede trusler eller har brugt tvang eller vold for at gennemføre voldtægten. Der er truet med våben i omkring hver 5. af sagerne, og der er taget kvælertag i hver 7. Der synes ikke at være sket ændringer i brug af trusler, våben osv. fra 1990-92 til 2000-02.*
- ❖ *I godt og vel 7 ud af 10 sager har kvinden gjort modstand, i langt de fleste tilfælde ikke "kun" verbal, men også fysisk modstand. Fra 1990-92 til 2000-02 er andelen af kvinder, der har udøvet modstand, steget. Forklaringen kan helt eller delvist være, at der i 2000-02 er belyst flere mulige modstandsformer end i undersøgelsen vedrørende 1990-92.*
- ❖ *Der er sket en øgning i alvorlighedsgraden af de anmeldte fuldbyrdede overfaldsvoldtægter fra 1990-92 til 2000-02. Der er således flere, der kommer fysisk til skade – og det kan ikke forklares ved mere modstand fra kvindens side. Først og fremmest er der en markant stigning i sager med flere gerningsmænd (gruppevoldtægter). Når der er tale om gruppevoldtægt, er der flere kvinder, der kommer fysisk og/eller psykisk til skade, end når der er tale om solovoldtægt (2000-02).*
- ❖ *Fra 1990-92 er antallet af solovoldtægter faldet med en femtedel, mens antallet af gruppevoldtægter er blevet fordoblet. Udviklingen betyder, at hvor det i 1990-92 var 14 pct. af de anmeldte fuldbyrdede overfaldsvoldtægter, der var gruppevoldtægter, så er denne andel i 2000-02 29 pct.*
- ❖ *Forskydningen i retning af en større andel gruppevoldtægter har sammenhæng med de nævnte aldersmæssige og nationalitetsmæssige forskydninger blandt de involverede på den måde, at ofrene for gruppevoldtægt er relativt unge og relativt ofte ikke-danske. Også de sigtede mænd er relativt ofte unge og relativt ofte ikke-danske sammenholdt med sager vedrørende solovoldtægt.*
- ❖ *Fuldbyrdede overfaldsvoldtægter kan ske på mange forskellige steder og tidspunkter, men 4 ud af 10 er "barrelaterede", dvs. de rammer kvinder, der enten er på bar/værtshus/diskotek el.lign. eller – især – på vej til/fra sådanne steder. Det sker fortrinsvis ud på de små timer i weekenden, og når kvinden færdes alene til fods. Sandsynligvis udgjorde disse "barrelaterede" fuldbyrdede overfaldsvoldtægter en noget større andel af det samlede antal i 2000-02 end i 1990-92.*

- ❖ *Fuldbyrdede overfaldsvoldtægter kan ramme enhver kvinde uanset hendes beskæftigelse, sociale status mv., men udover helt unge studerende/elever mv. ser det ud til at være kvinder med lav socioøkonomisk status, der især er at finde i de anmeldte sager. Dette ser endvidere ud til at være endnu mere udpræget i 2000-02 end i 1990-92.*
- ❖ *Udover beskæftigelsesproblemer o. lign. er der også en uforholdsmæssig stor andel af de kvinder, der har anmeldt fuldbyrdet overfaldsvoldtægt, der i øvrigt synes at leve et belastet og problemfyldt liv med misbrug, psykiske problemer, tidligere udsathed for sexovergreb, kriminalitet el.lign. Det gør sig især gældende for de lidt ældre af dem.*
- ❖ *Som om dette ikke er nok, er det især de belastede kvinder, der (yderligere) får såvel fysiske som psykiske skader af selve overgrebet.*
- ❖ *Også de sigtede mænd har gennemgående lav socioøkonomisk status, og en stor del af dem ser også ud til i øvrigt at leve et belastet og problemfyldt liv med misbrug, psykiske problemer, kriminalitet mv.*
- ❖ *Halvdelen af de sigtede mænd i 2000-02 er kendt i politiets kriminalregister for tidligere kriminalitet (heri ikke medtaget færdselslovsovertrædelser), men dette er færre end i 1990-92, hvor det var 8 ud af 10. I så henseende kan mændene siges at være blevet mindre belastede, men andre forhold synes at have udviklet sig i den modsatte retning. Mens det kun var 1 ud af 50 af de sigtede mænd, der angav at have taget narkotika på gerningstidspunktet i 1990-92, var det 1 ud af 4 i 2000-02. Og med hensyn til medicin, såsom psykofarmaka, var det ingen i 1990-92 over for 1 ud af 11 i 2000-02.*
- ❖ *Godt halvdelen af alle anmeldelser vedrørende fuldbyrdet overfaldsvoldtægt er ikke indgivet af kvinden selv (55 pct. i 2000-02), men af forældre, forbipasserende/vidner m.fl. De fleste anmeldelser indgives tillige mere end en time efter overgrebets afslutning (56 pct. i 2000-02). Den hastighed, hvormed anmeldelserne indgives, er snarere blevet langsommere end hurtigere i 2000-02 sammenlignet med 1990-92, muligvis fordi der i 2000-02 er blevet anmeldt overgreb af en type, som ganske vist også forekom i 1990-92, men som dér ikke blev anmeldt.*

- ❖ *I de fleste sager, 62 pct. af sagerne i 1990-92 og 61 pct. af sagerne i 2000-92, er der ikke fundet nogen mand, der kunne sigtes – dvs. sagerne er ikke blevet opklaret. Når sager opklares, foregår det gennemgående hurtigt efter anmeldelsen, typisk på basis af kvindens/vidners direkte udpegning, men også en del på basis af signalement/spor sammenholdt med tilsvarende oplysninger i politiets registre. 7 ud af 10 gerningsmænd foretager sig typisk intet for at undgå eller slette spor el.lign., der kan mindske risikoen for, at de bliver opdaget.*
- ❖ *Det ser ud til, at en fuldbyrdet overfaldsvoldtægt, der begås af en ældre mand, sjældnere opklares, end hvis det er en yngre mand, og at det samme sandsynligvis gør sig gældende for en mand, der er kendt for tidligere kriminalitet, sammenlignet med en mand der ikke er det.*
- ❖ *Af de omkring 20 af de 50 anmeldte ikke-falske sager vedrørende fuldbyrdet overfaldsvoldtægt, der årligt opklares, er det kun de 12, der ender for retten. I 9 af disse sager idømmes der ubetinget fængselsstraf, i 1 en betinget fængselsstraf, i 1 en behandlingsdom og i 1 sker der frifindelse.*

4.4.5. Af Justitsministeriets Forskningspulje blev der i 2008 bevilget midler til et speciale om gerningspersoner som ofre (offerundersøgelse af voldsdømte mænd). Rapporten, 'Den voldelige mand – et kvalitativt studie', er udarbejdet af Stinne Jacobsen og Jane Marquardtsen.

Resumé:

Der findes ikke meget dansk forskning om årsager til volden i Danmark. Denne kvalitative undersøgelse er et lille bidrag til dette område. Ved at interviewe voldsdømte mænd rundt omkring på de danske fængsler, forsøger vi at afdække deres egen opfattelse af, hvorfor de begår vold. Ud fra dette ser vi så på, om der eksisterer teorier til at underbygge disse opfattelser. Derudover har vi fokus på den voldsudøvende mands opvækst og ser på, om det er her, årsagen til volden skal findes. Resultaterne viser, at det ikke er muligt at tegne én voldsprofil, men at området derimod er langt mere komplekst og at der findes mange forskellige årsager til voldsudøvelsen. Nogle mener, at deres opvækst – præget af forældrenes vold og alkoholmisbrug – har haft en betydning. Andre mener, at det er "dårligt selskab", der har ført dem ind på det kriminelle område med volden til følge. Andre igen mener, at årsagen findes i deres personlighedsforstyrrelse og endelig er der få, der mener, at nogle problemer kun kan løses ved vold og derfor altid vil være en mulighed. Ud fra voldsudøvernes egne fortællinger og eksperternes udsagn, forsøger vi at afdække et område præget af en helt anden kultur, hvor værdier som magt og dominans bliver tillagt stor værdi og er af afgørende betydning for, hvor godt man klarer sig. Volden er for flere af de interviewede en stor del af deres identitet og jo bedre man er til at slås, jo højere vil man rangerer indenfor dette miljø.